

Strategia działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych wobec uczniów zagrożonych uzależnieniem, przestępczością i demoralizacją

Za realizację Strategii odpowiedzialni są wszyscy pracownicy Szkoły Podstawowej im. Powstańców 1863 Roku w Zaborowie.

1. Systematyczne prowadzenie w środowisku szkoły edukacji prozdrowotnej, promocji zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród uczniów, rodziców i nauczycieli.

W szkole systematycznie prowadzona jest edukacja prozdrowotna, promocja zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia. Działania w tym zakresie prowadzone są w ramach realizacji:

programu wychowawczo-profilaktycznego,
zajęć edukacyjnych – zgodnie z obowiązującą podstawą programową,
konkursów z zakresu edukacji prozdrowotnej,
godzin z wychowawcą,
impres sportowych i rekreacyjnych,
akcji informacyjnych w ramach realizacji programów profilaktycznych,
zebrań z rodzicami,
spotkań indywidualnych i grupowych z pedagogiem oraz pielęgniarką szkolną,
spotkań ze specjalistami/praktykami w zakresie profilaktyki zdrowotnej.

2. Powyższe działania są prowadzone we współpracy m.in. z:

pielęgniarką szkolną,
Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną,
Komendą Powiatową Policji w Starych Babicach,
Urzędem Gminy w Lesznie,
Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
Służbą Zdrowia,
Poradnią psychologiczno-pedagogiczną,
Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
Radą Rodziców,
placówkami oświatowymi działającymi na terenie gminy,
organizacjami rządowymi i pozarządowymi.

3. Działalność informacyjna

Działalność informacyjna obejmuje upowszechnianie wśród uczniów, rodziców i nauczycieli

wiedzy na temat:

- 1) szkodliwości środków lub substancji, których używanie łączy się zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia oraz może prowadzić do uzależnień,
- 2) dostępnych form pomocy młodzieży zagrożonej uzależnieniem,
- 3) możliwości rozwiązywania problemów powodujących powstawanie uzależnień,
- 4) skutków prawnych związanych z naruszeniem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Upowszechnienie tej wiedzy następuje poprzez:

- a) realizowanie konkursów i akcji profilaktycznych na terenie szkoły,
- b) motywowanie uczniów do udziału w pozaszkolnych imprezach, akcjach i konkursach o tematyce profilaktycznej,
- c) opracowywanie gazetek o tematyce profilaktycznej,
- d) wykorzystanie filmów o tematyce profilaktycznej,
- e) rozmowy indywidualne i grupowe z uczniami, mające na celu przekazywanie informacji na temat zagrożeń związanych ze środkami psychoaktywnymi,
- f) przeprowadzanie zajęć o tematyce profilaktycznej przez przedstawicieli policji, poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- g) edukację rodziców,
- h) opracowywanie i udostępnianie materiałów informacyjnych dotyczących zagadnień profilaktycznych dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- i) edukację nauczycieli – przekazywanie informacji na temat szkoleń i warsztatów oraz zapraszanie specjalistów na szkolenia rady pedagogicznej.

4. Zadania pracowników szkoły w zakresie pomocy uczniom zagrożonym uzależnieniem.

1) Dyrektor szkoły:

- a) realizuje zadania wynikające ze statutu, programu wychowawczo-profilaktycznego,
- b) monitoruje i odpowiada za realizację strategii działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych,
- c) na bieżąco informowany jest przez wychowawców, nauczycieli i innych pracowników szkoły o podejmowanych przez nich działaniach wynikających z realizacji strategii,
- d) podejmuje stosowne decyzje tak, aby każda interwencja była przeprowadzona z zachowaniem praw uczniów, jak i ich rodziców.

2) Pedagog szkolny:

- a) zapewnia pomoc pedagogiczną uczniom zagrożonym uzależnieniem na terenie szkoły, prowadzi indywidualne konsultacje i poradnictwo pedagogiczne uczniom podejmującym zachowania ryzykowne,
- b) systematycznie rozpoznaje i diagnozuje zagrożenia związane z uzależnieniem (ankiety skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli, obserwacje, rozmowy kierowane, indywidualne rozmowy z uczniami, konsultacje z wychowawcami, nauczycielami i pozostałymi pracownikami szkoły),
- c) prowadzi działalność informacyjną, która obejmuje upowszechnianie wśród uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły informacji na temat szkodliwości środków lub substancji, których używanie jest zagrożeniem dla zdrowia i życia uczniów,
- d) udostępnia uczniom, rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły materiały edukacyjne dotyczące problematyki zapobiegania narkomanii,
- e) dostarcza osobom zainteresowanym informacji na temat dostępnych form pomocy (placówki i organizacje wspierające dziecko i rodzinę, placówki świadczące pomoc społeczną rodzinie, punkty konsultacyjne dla osób z problemem uzależnienia, placówki leczenia uzależnień i współuzależnień, organizacje pozarządowe służące pomocą rodzinie, inne) młodzieży zagrożonej uzależnieniem i uzależnionej, osobom współuzależnionym,
- f) organizuje, prowadzi zajęcia profilaktyczne, integracyjne we współpracy z wychowawcami klas, współorganizuje profilaktyczne imprezy ogólnoszkolne w celu zaspokajania potrzeb psychicznych i społecznych uczniów, rozwijania poczucia własnej wartości, motywowania do podejmowania właściwych decyzji, różnych form aktywności, rozwijania zainteresowań i umiejętności psychospołecznych,
- g) współpracuje z instytucjami i organizacjami wspierającymi dziecko, rodzinę i szkołę w zakresie rozwiązywania problemów uczniów,
- h) organizuje i uczestniczy w wewnątrzszkolnym doskonaleniu nauczycieli oraz w warsztatach, szkoleniach, kursach organizowanych przez placówki zajmujące się tą działalnością,
- i) współpracuje z dyrektorem szkoły, wychowawcami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły we wszystkich działaniach mających na celu redukcję zachowań ryzykownych młodzieży, w sytuacjach wymagających interwencji lub w sytuacjach wymagających udzielenia pomocy uczniowi, który znalazł się w sytuacji kryzysowej.

3) Nauczyciele i wychowawcy klas:

- a) realizują działania określone w programie wychowawczo-profilaktycznym i planach pracy

wychowawczej z uczniami,

- b) systematycznie prowadzą edukację prozdrowotną, promocję zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród uczniów na godzinach do dyspozycji wychowawcy,
- c) realizują zagadnienia dotyczące zapobiegania narkomanii w ramach przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają te zagadnienia,
- d) uczestniczą w kursach, szkoleniach i konferencjach z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży oraz sposobów podejmowania wczesnej interwencji w sytuacjach zagrożenia uzależnieniem,
- e) wykorzystują zdobytą wiedzę w pracy z młodzieżą i ich rodzicami, informując o szkodliwości środków i substancji, których używanie łączy się z zagrożeniem bezpieczeństwa oraz może doprowadzić do uzależnienia,
- f) wychowawcy klas we współpracy z pedagogiem i psychologiem organizują spotkania z rodzicami uczniów o charakterze profilaktycznym,
- g) wychowawcy klas dokonują diagnozy sytuacji wychowawczej, przejawów zachowań ryzykownych uczniów swojej klasy oraz sytuacji życiowej rodzin dysfunkcyjnych,
- h) wychowawcy klas i nauczyciele współpracują z pedagogiem szkolnym oraz z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, a także pielęgniarką szkolną w zakresie realizowania zagadnień profilaktycznych, wychowawczych i edukacji prozdrowotnej.

4) Pielęgniarka szkolna podczas pobytu na terenie szkoły:

- a) udziela pierwszej pomocy przedmedycznej na terenie szkoły uczniowi, który wymaga takiej interwencji,
- b) wzywa pogotowie ratunkowe, jeśli wymaga tego stan zdrowia ucznia,
- c) powiadamia dyrektora szkoły o każdej interwencji w sytuacji, gdy stwierdzi, że uczeń jest pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
- d) współpracuje z pedagogiem i psychologiem w sytuacjach kryzysowych, wymagających udzielenia uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub podejrzewa, że uczeń ma problemy zdrowotne spowodowane zaniedbywaniem stanu zdrowia lub złym odżywianiem.

5) Pracownicy administracji i obsługi szkoły:

- a) informują dyrektora szkoły o każdej zaobserwowanej sytuacji kryzysowej, wymagającej interwencji pracownika szkoły.

5. Procedury postępowania w sytuacjach zagrożeń

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który, nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie dyrektora i pedagoga lub psychologa.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie, szkoła powiadamia sąd lub policję, jeżeli wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, szkoła jako instytucja jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach dyrektora szkoły i wychowawcę.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie rodziców (prawnych opiekunów), których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice (prawni opiekunowie) odmówią

odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

5. Szkoła zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzienia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców (prawnych opiekunów) oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.

6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to szkoła ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.

7. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust.1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.

2. Niezwłocznie powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa policję.

3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać

czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i wzywa rodziców (prawnych opiekunów) do natychmiastowego stawiennictwa.

2. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, szkoła wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

3. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;

wprowadzanie do obrotu środków odurzających;

udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;

wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat.

Z przestępstwem mamy do czynienia, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego. Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję.

Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

1. niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
2. ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
3. przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
4. powiadomienie rodziców ucznia - sprawcy,
5. niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana,
6. zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z

przestępstwa i przekazanie ich policji.

Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

1. udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń,
2. niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
3. powiadomienie rodziców ucznia (prawnych opiekunów),
4. niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo

przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję.

Procedura postępowania nauczycieli i innych pracowników w sytuacji podejrzenia lub ujawnienia cyberprzemocy w szkole

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy

Informacja o tym, że w szkole miała miejsce cyberprzemoc, może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice, inni uczniowie - świadkowie zdarzenia, nauczyciele.

2. Ustalenie okoliczności zdarzenia

a) Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel niebędący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.

b) Pedagog szkolny i dyrektor szkoły wspólnie z wychowawcą dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie.

c) Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.

d) Nauczyciel informatyki w procedurze interwencyjnej, o ile to możliwe, zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.

3. Zabezpieczenie dowodów

a) Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane

nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.

b) Zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor szkoły i pedagog szkolny, rodzice, a wreszcie policja, jeśli doszło do złamania prawa.

4. Identyfikacja sprawcy

a) Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy.

b) W sytuacji, kiedy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.

c) W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić, należy bezwzględnie skontaktować się z policją

5. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

a) W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien podjąć następujące działania:

- przeprowadzić rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad jego przyczynami i poszukać rozwiązania sytuacji konfliktowej;
- omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
- zobowiązać sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów;
- ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.

b) Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.

c) Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.

d) Rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka.

e) We współpracy z rodzicami należy opracować projekt kontraktu dla dziecka, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.

6. Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy

a) Wobec sprawcy cyberprzemocy szkoła stosuje kary zawarte w Statucie Szkoły.

b) Podejmując decyzję o rodzaju kary, należy wziąć pod uwagę:

- rozmiar i rangę szkody - czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom,
- czas trwania prześladowania - czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent,
- świadomość popełnianego czynu - czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę koledze,
- motywację sprawcy - czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doświadczone prześladowanie,
- rodzaj rozpowszechnianego materiału.

7. Działania wobec ofiary cyberprzemocy

- a) Ofiara cyberprzemocy jest objęta w szkole pomocą psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga lub psychologa szkolnego, otrzymuje wsparcie psychiczne oraz porady, jak ma się zachować, by zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.
- b) Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia, sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
- c) Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych działaniach szkoły i, w miarę potrzeb, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów.

8. Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie

- a) Opieką psychologiczno- pedagogiczną szkoła otacza także świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia.
- b) Osoba, której uczeń zaufał, informując o cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.
- c) Niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą.

9. Sporządzenie dokumentacji z zajścia

- a) Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.
- b) Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je włączyć do dokumentacji sprawy.

10. Powiadomienie sądu rodzinnego

- a) Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły powinien pisemnie

powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie, jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka.

b) W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, dyrektor zawiadamia sąd rodzinny i prosi o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

c) W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji, dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty policji i powiadomić sąd rodzinny.

6. Współpraca z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i zapobiegawczych, prozdrowotnych oraz interwencyjnych.

W trosce o prawidłowy rozwój uczniów na terenie szkoły podejmowanych jest szereg różnorodnych działań wychowawczych, zapobiegawczych, prozdrowotnych oraz interwencyjnych w związku z uzależnieniami oraz innymi sytuacjami zagrożenia. Prowadzone działania dotyczą przede wszystkim profilaktyki pierwszorzędowej oraz elementów profilaktyki drugorzędowej. Składają się na nie działania:

1) w ramach współpracy z rodzicami (prawnymi opiekunami) w szkole organizowane są:

a) zebrania z rodzicami (tzw. wywiadówki),

b) indywidualne spotkania rodziców z nauczycielem, wychowawcą, pedagogiem, dyrektorem,

Ponadto:

bieżąca współpraca – kontakt telefoniczny, korespondencja,

pomoc w podejmowaniu działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom,

wspieranie rodziców w sytuacjach trudnych wychowawczo,

2) współpraca z rodzicami (prawnymi opiekunami) wychowanków przyjmuje następujące formy:

a) wymiana informacji dotyczących postaw wychowanków w odniesieniu do uzależnień,

b) wspólne rozwiązywanie indywidualnych problemów, proponowanie rozwiązań, poradnictwo,

c) przekazywanie informacji dotyczących skutków prawnych związanych z naruszeniem prawa przez nieletnich uczniów szkoły,

- d) praca pedagogizacyjna z rodzicami, dotycząca potrzeb rozwojowych dzieci, zagrożeń związanych z uzależnieniami, przebiegu rozwoju społecznego, dostępnych form pomocy specjalistycznej (w ramach spotkań z wychowawcami klas, specjalistami oraz ogólnych zebrań wszystkich rodziców),
- e) udostępnianie rodzicom informatorów, poradników i materiałów edukacyjnych,
- f) zachęcanie rodziców do utrzymywania stałego kontaktu ze szkołą (wychowawcą, pedagogiem),
- g) angażowanie rodziców do współpracy z nauczycielami w zakresie organizowania imprez szkolnych, wycieczek, dyskotek, itp.

7. Aktywny udział uczniów w zajęciach profilaktycznych i w zajęciach umożliwiających, alternatywne postawy wobec zachowań ryzykownych, zaspokajanie potrzeb psychicznych i społecznych.

1) Zajęcia profilaktyczne prowadzą:

- a) wychowawcy klas, w oparciu o plany pracy wychowawczej z uczniami, w ramach godzin wychowawczych,
- b) nauczyciele przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają zagadnienia dotyczące zapobiegania uzależnieniom, w ramach zajęć edukacyjnych,
- c) nauczyciele realizujący wychowanie do życia w rodzinie,
- d) nauczyciele prowadzący zajęcia pozalekcyjne, w tym zajęcia sportowe,
- e) pedagodzy, prowadząc zajęcia profilaktyczne i realizując programy profilaktyczne.

8. Dostosowanie treści i form zajęć profilaktycznych do zachowań ryzykownych uczniów oraz stopnia zagrożenia.

- 1) Wybór przekazywanych uczniom treści oraz stosowanych form pracy odbywa się zgodnie z ich wiekiem, możliwościami intelektualnymi oraz percepcyjnymi.
- 2) Podejmowane działania uwzględniają potrzeby danej grupy związane ze stopniem zagrożenia uzależnieniem oraz występującymi aktualnie zachowaniami ryzykownymi. Pod uwagę są brane między innymi następujące zagrożenia:
 - a) zagrożenia wynikające z wagarowania,
 - b) zagrożenia związane z uzależnieniami,
 - c) zagrożenia wynikające z uczestnictwa w ruchu drogowym (w drodze do szkoły i z niej),
 - d) zagrożenia związane ze zjawiskiem przemocy i agresji (w szkole i poza nią),

- e) zagrożenia związane z niehigienicznym stylem życia (siedzenie przed komputerem),
 - f) zagrożenia związane z niebezpieczeństwami występującymi w Internecie.
- 3) Oceny sytuacji w tym zakresie dokonuje wychowawca klasy, planując pracę wychowawczą i zapobiegawczą w danym roku szkolnym, uwzględniając informacje uzyskane od innych nauczycieli oraz pedagoga, dokonując okresowej oceny sytuacji wychowawczej w klasie. Oceny sytuacji wychowawczej w szkole dokonuje także pedagog szkolny.
- 4) Ponadto szkoła podejmuje działania zapobiegawcze poprzez różnorodność form i treści profilaktycznych, organizowanie akcji i imprez o charakterze profilaktycznym oraz zajęć z: wychowawcą, pracownikami policji (odpowiedzialność nieletnich za czyny karalne, bezpieczeństwo w ruchu drogowym), pedagogiem szkolnym, psychologiem.

9. Edukacja rówieśnicza

1. W szkole edukacja rówieśnicza realizowana jest przez nauczycieli – opiekunów Samorządu Uczniowskiego, Szkolnego Klubu Wolontariusza, grupami inicjatywnymi uczniów.
2. Formami działania w tym zakresie są między innymi:
 - a) organizowanie akcji charytatywnych,
 - b) organizowanie akcji dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom i współdziałanie w imprezach szkolnych takich jak: "Stop przemocy, agresji i wszelkim innym uzależnieniom", "Nie pal przy mnie proszę",
 - c) przygotowywanie gazetek ściennych dotyczących problemów nurtujących uczniów,
 - d) pomoc koleżeńską,
 - e) propagowanie zdrowego stylu życia poprzez udział w konkursach prozdrowotnych oraz udział w zajęciach i zawodach sportowych,
 - f) przedstawienia koła teatralnego,
 - g) prezentacje multimedialne dla uczniów poświęcone problematyce otwartości i tolerancji, praw człowieka oraz istnienia jednostki w społeczeństwie demokratycznym z zachowaniem norm prawnych i społecznych,
 - h) propagowanie idei edukacji rówieśniczej jako skutecznej drogi rozwiązywania konfliktów i problemów życiowych.

10. Sposoby współdziałania pracowników szkoły ze służbą zdrowia i policją w sytuacjach wymagających interwencji.

1) Metody współpracy szkoły z policją

a) W ramach długofalowej pracy, szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń.

b) Koordynatorami współpracy są: pedagog szkolny oraz specjalista ds. nieletnich właściwej jednostki policji.

2) W ramach współpracy policji ze szkołą organizuje się:

a) spotkania tematyczne uczniów z udziałem policjantów, m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości itp. oraz z młodszymi uczniami na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń,

b) informowanie policji o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży,

c) udzielanie przez policję pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie szkoły.

3) Współpraca ze służbą zdrowia:

a) pielęgniarka szkolna udziela pomocy w przypadkach nagłych zachorowań, zatruc, złego samopoczucia, urazów, podejmuje działania o charakterze profilaktycznym i informacyjnym, dotyczące zagrożeń uzależnieniami,

b) wspomaga wychowawców klas z prowadzeniu zajęć prozdrowotnych dla uczniów,

c) współpracuje w rozwiązywaniu problemów społecznych i zdrowotnych z pedagogiem i dyrektorem szkoły.

11. Wspieranie uczniów zagrożonych uzależnieniem i demoralizacją, rozwijanie ich poczucia własnej wartości oraz motywowanie do podejmowania różnych form aktywności, w tym aktywności pozaszkolnej, zaspokajających ich potrzeby psychiczne i społeczne, rozwijających zainteresowania i umiejętności psychospołeczne.

1) W ramach opieki psychologiczno – pedagogicznej uczniowie mają możliwość korzystania z pomocy nauczycieli, wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa w celu rozwiązywania osobistych i rodzinnych problemów.

2) Organizacja pracy szkoły zapewnia uczniom możliwość zaspokajania potrzeb psychicznych, społecznych a także rozwój umiejętności i zainteresowań.

3) Wobec tych osób, u których zespół zjawisk psychicznych i oddziaływań środowiskowych stwarza wysokie prawdopodobieństwo powstania zależności od środków uzależniających oraz wobec uczniów, o których wiemy, że sporadycznie używają środków uzależniających, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, realizowane są następujące zadania z zakresu profilaktyki:

- a) diagnoza psychologiczna i pedagogiczna problemu, w tym diagnoza sytuacji rodzinnej i szkolnej ucznia oraz jej monitorowanie,
- b) indywidualne rozmowy z uczniami, opieka specjalistów szkolnych, organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- c) umożliwienie uczniom wszechstronnego rozwoju podczas zajęć lekcyjnych oraz godziny z wychowawcą, których tematyka dostosowana jest do potrzeb uczniów,
- d) spotkania i zajęcia o charakterze profilaktycznym i opiekuńczo - wychowawczym, budowanie poczucia własnej wartości poprzez wsparcie indywidualne uczniów i rozwijanie umiejętności psychospołecznych poprzez udział w organizowanych zajęciach,
- e) organizowanie zajęć pozalekcyjnych zapewniających uczniom możliwość rozwoju zainteresowań i aktywnego spędzania wolnego czasu, w tym związanych z realizacją pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- f) organizacja zajęć warsztatowych prowadzonych przez specjalistów z poradni psychologiczno – pedagogicznej,
- g) osobiste wsparcie nauczycieli, w tym motywowanie do podejmowania form aktywności alternatywnych do wszelkiego rodzaju zachowań, mających związek z uzależnieniami lub demoralizacją,
- h) współpraca z rodzicami (prawnymi opiekunami) uczniów w zakresie wymiany informacji, poradnictwo i konsultacje, podejmowanie działań wychowawczych oraz udzielanie wsparcia rodzicom,
- i) przekazywanie informacji dotyczących dostępnych form pomocy specjalistycznej,
- j) nawiązywanie współpracy z instytucjami i organizacjami wspierającymi szkołę i rodzinę,
- udzielanie uczniom wsparcia materialnego,
- pomoc w rozwiązywaniu konfliktów z rówieśnikami (prowadzenie mediacji szkolnych i działań interwencyjnych wobec uczniów – działania Zespołu Opiekuńczo-Wychowawczego).

12. Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży oraz sposobu podejmowania wczesnej interwencji w sytuacjach zagrożenia uzależnieniami.

- 1) Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli (WDN) w szkole uwzględnia tematykę profilaktyki uzależnień i odbywa się zgodnie z potrzebami szkoły.
- 2) Wewnątrzszkolne doskonalenie prowadzi pedagog, psycholog i specjaliści zewnętrzeni.
- 3) Zasadniczym celem podejmowanych w tym zakresie działań jest przygotowanie nauczycieli do realizacji zadań wynikających z programu wychowawczo-profilaktycznego.

13. Dokonywanie systematycznej oceny podejmowanych działań wychowawczych i zapobiegawczych.

- 1) Członkowie Rady Pedagogicznej systematycznie dokonują oceny efektów podejmowanych działań wychowawczych i zapobiegawczych poprzez:
 - a) ewaluację skuteczności realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego,,
 - b) modyfikację programu wychowawczo-profilaktycznego,
 - c) sporządzanie sprawozdań z działalności dydaktyczno – wychowawczej i opiekuńczej przez nauczycieli,
 - d) analizę sytuacji wychowawczej oraz występujących problemów i zagrożeń, zawartą w sprawozdaniach sporządzonych przez pedagoga szkolnego,
 - e) analizę bieżącej sytuacji wychowawczej oraz występujących problemów i zagrożeń w Zespole Opiekuńczo-Wychowawczym,
 - f) wyznaczenie kierunków dalszej pracy profilaktycznej oraz określanie zagadnień i zjawisk wymagających szczególnej uwagi,
 - g) współpracę nauczycieli i wychowawców, mającą na celu planowanie kroków zaradczych oraz rozwiązywanie bieżących problemów związanych z nieprawidłowym zachowaniem uczniów,
 - h) analizę postaw poszczególnych uczniów przy wystawianiu ocen zachowania.